

การศึกษากระบวนการผลิตและพัฒนานิสิตฝึกหัดครูสู่ครูมืออาชีพ โอกาสและความหวังในอนาคตของการผลิตครูในประเทศไทยกรณีศึกษา :

นิสิตฝึกหัดครูโครงการเพชรในตม

A STUDY OF PROFESSIONAL TEACHER PRODUCTION AND DEVELOPING PROCESS, OPPORTUNITY AND HOPE FOR TEACHER EDUCATION IN THAILAND: CASE STUDY OF PETNAITOM PROJECT

ผู้วิจัย

กิตติชัย สุธาสิโนบล¹

Kittichai Suthasinobon¹

Dr.kittichai2010@gmail.com

อาทิตย์ โพธิ์ ศรีทอง²

Arethit Posrithong²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อศึกษากระบวนการผลิตและพัฒนานิสิตฝึกหัดครูสู่ครูมืออาชีพ โอกาสและความหวังในอนาคตของการผลิตครูในประเทศไทยกรณีศึกษา: นิสิตฝึกหัดครูโครงการเพชรในตมวิธีการดำเนินการวิจัยใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Method Designs) ซึ่งเป็นการศึกษาร่วมกันทั้งในวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative) และวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยใช้การวิเคราะห์เอกสารการสัมภาษณ์เจาะลึก และสังเคราะห์องค์ความรู้กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการเพชรในตมและนิสิตฝึกหัดครูโครงการเพชรในตม ทั้งในอดีตและปัจจุบัน รวมทั้งสิ้นจำนวน 155 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบบันทึกข้อมูลแบบสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มแบบวัดเจตคติต่อการเรียนของนิสิตฝึกหัดครูโครงการเพชรในตมการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) การหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า

1. กระบวนการผลิตและพัฒนานิสิตฝึกหัดครูสู่ครูมืออาชีพด้านบริบทหรือปัจจัยแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ในภาพรวมพบว่า มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมาก
2. ปัจจัยในการจัดการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการผลิตและพัฒนานิสิตฝึกหัดครูสู่ครูมืออาชีพโอกาสและความหวังในอนาคตของการผลิตครูในประเทศไทยกรณีศึกษา: นิสิตฝึกหัดครูโครงการเพชรในตม ประกอบด้วยคณะกรรมการร่วมทั้ง 3 หน่วยงาน คือ สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) กระทรวงกลาโหม และกระทรวงศึกษาธิการ
3. การสังเคราะห์องค์ความรู้ของกระบวนการผลิตและพัฒนานิสิตฝึกหัดครูสู่ครูมืออาชีพ พบว่ากระบวนการผลิตและพัฒนานิสิตฝึกหัดครูสู่ครูมืออาชีพ ประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) และกระทรวงศึกษาธิการที่เชื่อมโยงมิติของการผลิตและการพัฒนาซึ่งกันและกัน

^{1,2} อาจารย์ ประจำภาคหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายมีดังนี้

1) ควรขยายผลความสำเร็จในฐานะโครงการต้นแบบการผลิตครูสู่สังคมไทยที่มีประสิทธิภาพ ให้นำไปปรับใช้ในการผลิตครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีจิตสาธารณะเพื่อสังคมส่วนร่วมและประเทศชาติในวงกว้าง ในฐานะที่เป็นผู้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่ดีให้กับประเทศชาติ

2) ควรเพิ่มโครงการบ่มเพาะประสบการณ์และการพัฒนาศักยภาพของนิสิตโครงการเพชรในตมที่จบการศึกษาให้เป็นบัณฑิตออกไปพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ทั้งทางด้าน การเพิ่มพูนแนวคิด ยกกระดับวิชาชีพครูในด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาทักษะและเทคนิคการสอน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศ

3) ควรมีการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการในเรื่องอัตรากำลังของการบรรจุและแต่งตั้งให้ชัดเจน ตรงตามหมู่บ้านที่นิสิตอาศัยอยู่ให้ได้มากที่สุด เพื่อรองรับนิสิตที่จบการศึกษาในโครงการได้ปฏิบัติราชการอย่างรวดเร็วซึ่งต้องเกิดจากการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

4) ควรปรับนโยบายด้านกระบวนการผลิตและพัฒนาครูโครงการเพชรในตม โดยเริ่มจากการทบทวนความเหมาะสมของระยะเวลาของหลักสูตรการผลิตครูที่เหมาะสมที่สัมพันธ์กับการบริหารด้านงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ โดยออกแบบและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกระทรวงศึกษาธิการ

คำสำคัญ: กระบวนการผลิต และพัฒนานิสิตฝึกหัดครู ครูมืออาชีพโครงการเพชรในตม

ABSTRACT

The purposes of this research are to study the process of professional teacher production and development, the opportunity and hope for teacher education in Thailand. PETNAITOM Project was employed as a case study. The methodology of this research is mixed method designs, quantitative and qualitative research methods, which include documents analysis, in-depth interviewing and knowledge synthesizing. The sampling group is purposively selected from those who involve in the PETNAITOM Project, both in the past and at present, altogether 155 of them. The research tools are a record form, an interview form for group conversation, and an attitude evaluation form for students under the Project. The data analysis is content analysis and the statistics used are means, standard variations and percentage.

The findings are as follows:

1. The study finds that the satisfaction toward the graduates' working performance in the process of professional teacher production and development concerning the context, input, process and product, is rated high.

2. Regarding education management, the factors that have influences on the production and development process of students toward professional teachers as well as on future opportunity and hope for teacher education in Thailand: Case Study PETNAITOM Project are committees set up from three organizations: 1) Primary Education Programme, the Faculty of Education, Srinakharinwirot University, 2) Internal Security Operations Command, the Ministry of Defence , and 3) the Ministry of Education.

3. The study finds that three parties, 1) Primary Education Programme, Faculty of Education, Srinakharinwirot University, 2) Internal Security Operations Command, the Ministry of Defence , and 3) the Ministry of Education are involved in the knowledge synthesis of the production and development process of students toward professional teachers. These bodies dimensionally connect one another in the production and development process.

4. Recommendations on the policy are that

1) The achievement of the project, as a prototype in the production of qualified teachers, should be extended to other organizations to apply in the production of conscience teachers to be those who have knowledge, skills, and integrity for the benefit of society and nation.

2) It is recommended that the project on experience cultivation and potential development for the graduates of the PETNAITOM Project be conducted as a means to enhance their profession improvement regarding curriculum development, skills development and teaching techniques to meet with the changes in the country.

3) The policy on the recruitment of staff and the management of manpower should be clearly imposed and should meet with requirement of the community where the students of the project live the most. However, it is seen that only efficient coordination would enable them to start working right after the graduation.

4) The policy on production and development process of teachers under the PETNAITOM Project be started from the revision of the appropriateness of the course duration in relation to the efficient budget administration. The curriculum should be designed and developed in accordance with the qualifications for higher education standard and teacher professional standard, set by the Ministry of Education.

Keywords: Professional Teacher Production and Developing Process, Professional Teachers, PETNAITOM Project

บทนำ

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงบริบททางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสารปัจจุบันบนโลกไร้พรมแดนที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องรวดเร็วและรุนแรง การศึกษายังคงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์และการพัฒนาประเทศที่เชื่อมโยงกันทั่วโลกให้สามารถดำรงชีวิตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ อย่างยั่งยืน ทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย รวมทั้งการศึกษาดูแบบชีวิตการจากระบบการศึกษาที่สนองตอบความต้องการของบุคคลสังคมและประเทศชาติมากเท่าไรหมายถึงการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นเพียงนั้น

บุคคลสำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาการเรียนรู้ก็คือ “ครู” ครูยังคงเป็นผู้ที่มีความหมายและปัจจัยสำคัญมากที่สุดในห้องเรียนและเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เพราะคุณภาพของผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพของครู (McKinsey, 2007, วราภรณ์ สามโกเศศ, 2553, ดิเรกพรสีมา, 2554) ครูเป็นปัจจัยสำคัญในระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุดจากการทดสอบระดับนานาชาติประเทศที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงจะมีแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงกว่า ขณะเดียวกันประเทศที่มีประชากรมีการศึกษาดี มีคุณภาพจะมีความเป็นประชาธิปไตยและมีเสถียรภาพทางการเมืองและสังคมสูงกว่า (Hanushek และ Rivkin, 2010)

นับจากอดีตถึงปัจจุบันสังคมไทยยังคงให้ความสำคัญต่อ “ครู” ว่าเป็นบุคคลที่จะส่งเสริมและสรรค์สร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพและเมื่อสถานการณ์การเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไปทั้งที่เป็นการเรียนรู้ในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัยก็ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมพัฒนาและยกย่องเพื่อร่วมกันปกป้องและเสริมสร้างความรู้ทักษะ เจตคติ และค่านิยมอันดีงามรวมทั้งมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นคนดีของชุมชนสังคมและประเทศชาติ (วารกรณ์ สามโกเศศ และคณะ, 2553)

ในส่วนของกระบวนการการผลิตครูมีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูโดยคุรุสภาและมีสถาบันผลิตครูในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทั้งภาครัฐเอกชนและคณะสงฆ์ถึง 77 แห่งปี 2553 ทุกชั้นปีจำนวน 123,070 คนสำเร็จการศึกษา 15,466 คน คิดเป็นร้อยละ 12.56 และเข้าใหม่ 47,436 คน คิดเป็นร้อยละ 38.54 พบว่าคุณลักษณะครูที่ต้องการควรเป็นครูที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครูและผู้ที่มีความรู้ความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวกนวัตกรรมเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีมีคุณธรรมมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รักและเข้าใจอัตลักษณ์ของความเป็นพลเมืองและพลโลกบนพื้นฐานความเป็นไทย

ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าไปได้นั้นอยู่ที่คุณภาพคนในชาติ คนจะมีคุณภาพอยู่ที่การศึกษา การศึกษาจะช่วยพัฒนาคนให้มีคุณภาพดีได้อย่างไร เหตุปัจจัยสำคัญประการหนึ่งอยู่ที่การจัดการศึกษาซึ่งผู้มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา ผู้ให้การศึกษา ผู้บริหาร การศึกษา เริ่มตั้งแต่รัฐบาลมาจนกระทั่งถึงครู อาจารย์ รวมถึงผู้ปกครองจะต้องตระหนักในหน้าที่ของตนเองที่จะบันนุตรหลานผู้เข้ารับการศึกษาให้เป็นคนเก่ง ดี มีสุข ทั้งนี้ กลไกสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา คือ ครู เพราะครูเป็นผู้กำหนดคุณภาพประชากรในสังคม และคุณภาพประชากรในสังคม คือตัวพยากรณ์ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง

พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การศึกษา วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ครูจึงควรเป็นวิชาชีพที่รวมคนเก่ง คนดี สามารถเป็นต้นแบบทางคุณธรรม จริยธรรม การประพฤติปฏิบัติตน การดำรงชีวิต และการชี้นำสังคมไปในทางที่เหมาะสมซึ่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ได้กำหนดให้ “ครู” เป็นบุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียน การสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 4 ได้กำหนดให้ “ข้าราชการครู” เป็นผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียน การสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาของรัฐ (พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2547)

แต่ปัญหาการจัดการศึกษาในปัจจุบันมีมากมาย และเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ได้แก่ ปัญหาความล้มเหลวในการกระจายอำนาจทางการศึกษา โรงเรียนอ่อนแอ ครูต้องรับภาระงานอื่นมากที่นอกเหนือจากงานสอน ขาดเสรีภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความรู้ความสามารถมีการประกวด การแข่งขัน การทำวิทยฐานะที่ไม่ได้พัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง และเกณฑ์การประเมินอื่น ๆ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนต่ำ นอกจากนี้ ระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาไม่เป็นเอกภาพและมีหลายมาตรฐาน ระบบสรรหาครู ผู้บริหาร และบุคลากรอื่นโดยการสอบแข่งขันและการสอบคัดเลือก ทำให้ได้คนไม่มีความรู้ความสามารถพอ ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นวิกฤตอย่างยิ่งที่ท้าทายสถาบันที่ผลิตและพัฒนาครูในปัจจุบัน

เมื่อมองถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาวิชาชีพครูในประเทศไทย ครู คือ ผู้กำหนดคุณภาพประชากรในสังคม และคุณภาพประชากรในสังคม คือตัวพยากรณ์ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง

การปกครอง การศึกษาวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมวิชาชีพครูจึงควรเป็นที่รวมของคนเก่ง คนดี สามารถเป็นต้นแบบทางคุณธรรม จริยธรรม การประพฤติปฏิบัติตน การดำรงชีวิต และการชี้นำสังคมไปในทางที่เหมาะสม

ปัญหาเกี่ยวกับวิชาชีพครูอาจสรุปได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการผลิต เช่น ปัญหาอันเนื่องมาจากตัวป้อนเข้าของกระบวนการผลิตครู กระบวนการเรียนการสอนนักศึกษาครู การกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตครูและการควบคุมให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะตามที่กำหนด เป็นต้น ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการใช้ครู เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนด้านงบประมาณ การบำรุงขวัญ กำลังใจครู การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการใช้ครู เป็นต้น และปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อให้การผลิตและการใช้ครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ปัญหาความดี้อยประสิทธิภาพของผู้บริหารการขาดระบบการตรวจสอบและประเมินผู้บริหารที่ไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงานของท้องถิ่นการขาดแคลนทรัพยากรเพื่อการบริหาร รวมทั้งการขาดสถาบันพัฒนาผู้บริหารระดับมืออาชีพ เป็นต้น

โครงการผลิตและพัฒนาบัณฑิตครูโครงการเพชรในตม เป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จในการผลิตและพัฒนาครู ซึ่งมีมาอย่างยาวนาน สามารถกระจายความเจริญทางการศึกษาไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ซึ่งส่งเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง และการรักษาความปลอดภัยให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านต่าง ๆ ในชนบทห่างไกลและการกระจายโอกาสทางการศึกษาไปทั่วประเทศ โดยได้เล็งเห็นว่าการให้การศึกษแก่ราษฎร ในหมู่บ้านที่ห่างไกลเท่านั้น จะสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ จึงได้ประสานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เปิดรับสมัครนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกัน

ตนเอง มีผลการเรียนดี แต่ครอบครัวมีฐานะยากจนทำการคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นรุ่นที่ 1 ของปีการศึกษา 2529 จนถึงปัจจุบันและได้รับรางวัลดีเด่นในการส่งเสริมการศึกษาและความมั่นคงให้กับประเทศชาติเสริมสร้างให้ครูมีทั้งความเก่ง ความดี และมีความสุขในวิชาชีพ

จากความสำเร็จดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเพื่อศึกษากระบวนการผลิตและพัฒนาบัณฑิตฝึกหัดครูสู่ครูมืออาชีพ โอกาสและความหวังในอนาคตของการผลิตครูในประเทศไทยกรณีศึกษา: นิสิตฝึกหัดครูโครงการเพชรในตม เพื่อที่จะได้ทราบกระบวนการผลิตและพัฒนาบัณฑิตฝึกหัดครูสู่ครูมืออาชีพ โอกาสและความหวังในอนาคตของการผลิตครูในประเทศไทยกรณีศึกษา: นิสิตฝึกหัดครูโครงการเพชรในตม และสังเคราะห์องค์ความรู้ของกระบวนการผลิตและพัฒนาบัณฑิตฝึกหัดครูสู่ครูมืออาชีพ ตลอดจนจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับแนวทางในการผลิตและพัฒนาบัณฑิตฝึกหัดครูสู่ครูมืออาชีพ โอกาสและความหวังในอนาคตของการผลิตครูในประเทศไทยในอนาคตไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมสำหรับคณะครุศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ในระดับอุดมศึกษา และรัฐบาลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อศึกษากระบวนการผลิตและพัฒนาบัณฑิตฝึกหัดครูสู่ครูมืออาชีพ โอกาสและความหวังในอนาคตของการผลิตครูในประเทศไทยกรณีศึกษา: นิสิตฝึกหัดครูโครงการเพชรในตมโดยมีวัตถุประสงค์ย่อยที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์หลักดังนี้

1. เพื่อศึกษากระบวนการผลิตและพัฒนาบัณฑิตฝึกหัดครูสู่ครูมืออาชีพ โอกาสและความหวังในอนาคตของการผลิตครูในประเทศไทยกรณีศึกษา: นิสิตฝึกหัดครูโครงการเพชรในตมในอดีตและปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยในการจัดการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการผลิตและพัฒนาบัณฑิตฝึกหัดครูสู่ครูมืออาชีพ โอกาสและความหวังในอนาคตของการผลิตครู

ในประเทศไทยกรณีศึกษา: นิสิตฝึกหัดครูโครงการเพชร
ในตม

3. เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ของกระบวนการ
ผลิตและพัฒนา นิสิตฝึกหัดครูสู่ครูมืออาชีพ โอกาสและ
ความหวังในอนาคตของการผลิตครูในประเทศไทย
กรณีศึกษา: นิสิตฝึกหัดครูโครงการเพชรในตม
สู่สังคมภายนอกและคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ใน
สถาบันผลิตและพัฒนาครูในระดับอุดมศึกษา

4. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เกี่ยวกับ
แนวทางในการผลิตและพัฒนา นิสิตฝึกหัดครูสู่ครูมือ
อาชีพ โอกาสและความหวังในอนาคตของการผลิตครูใน
ประเทศไทยในอนาคต

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาระบบการผลิตและพัฒนา
นิสิตฝึกหัดครูสู่ครูมืออาชีพ โอกาสและความหวังใน
อนาคตของการผลิตครูในประเทศไทยกรณีศึกษา: นิสิต
ฝึกหัดครูโครงการเพชรในตม มีความสำคัญดังนี้

1. ได้กระบวนการผลิตและพัฒนา นิสิตฝึกหัด
ครูสู่ครูมืออาชีพ โอกาสและความหวังในอนาคตของการ
ผลิตครูในประเทศไทยกรณีศึกษา: นิสิตฝึกหัดครูโครงการ
เพชรในตม อันเป็นทางเลือกที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้
กับคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ในสถาบันผลิตและ
พัฒนาครูในระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ได้แนวทางของพัฒนาระบบการผลิตและ
พัฒนา นิสิตฝึกหัดครูสู่ครูมืออาชีพที่เป็นโอกาสและ
ความหวังในอนาคตของการผลิตครูในประเทศไทยไปสู่
การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมสำหรับ คณะครุศาสตร์ และ
ศึกษาศาสตร์ ในระดับอุดมศึกษา และรัฐบาล

3. ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เกี่ยวกับแนวทาง
ในการผลิตและพัฒนา นิสิตฝึกหัดครูสู่ครูมืออาชีพ โอกาส
และความหวังในอนาคตของการผลิตครูในประเทศไทย
ในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้ให้
ข้อมูล 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจำนวน 5 คน กลุ่ม
คณาจารย์สาขาวิชาการประถมศึกษาที่ทำหน้าที่สอน
นิสิตฝึกหัดครูโครงการเพชรในตมจำนวน 5 คน กลุ่ม
เจ้าหน้าที่ กอ.รมน. ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบและ
ประสานงานโครงการเพชรในตม จำนวน 5 คน กลุ่ม
ผู้ใช้บริการ (ผู้อำนวยการโรงเรียน) จำนวน 20 คน นิสิต
ฝึกหัดครูโครงการเพชรในตมจำนวน 100 คน และ
เครือข่ายศิษย์เก่า นิสิตฝึกหัดครูโครงการเพชรในตม
จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 155 คน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method
Designs) ซึ่งเป็นการศึกษาร่วมกันทั้งในวิธีการเชิงปริมาณ
(Quantitative) โดยดูความก้าวหน้าทางด้านเจตคติต่อ
การเรียน และวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยใช้
การวิเคราะห์เอกสารการสัมภาษณ์เจาะลึก และสังเคราะห์
องค์ความรู้โดยการวิเคราะห์เนื้อหาการจดหมวดหมู่และ
นำเสนอโดยเชิงพรรณนา เพราะกระบวนการผลิตและ
พัฒนา นิสิตฝึกหัดครูสู่ครูมืออาชีพ มีกระบวนการซึ่ง
ครอบคลุมประเด็นบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า
(Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Product)
และผลกระทบ (Impact) ของโครงการ โดยมุ่งเน้น
ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ และความล้มเหลวของ
โครงการตามเกณฑ์และตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและพัฒนา นิสิตฝึกหัดครูสู่
ครูมืออาชีพ โอกาสและความหวังในอนาคตของการผลิตครู
ในประเทศไทยกรณีศึกษา: นิสิตฝึกหัดครูโครงการเพชร
ในตม ผู้วิจัยใช้วิธีศึกษาทั้งจากสื่อสิ่งพิมพ์ที่จัดทำและ
เผยแพร่โดยสาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และ กอ.รมน. เช่น
รายงานประจำปีหลักสูตรการผลิตครูคู่มือผลงานต่างๆ

ความพึงพอใจ หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร แนวคิดและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ชุดที่ 6 แบบสนทนากลุ่มเครือข่ายศิษย์เก่าบัณฑิตฝึกหัดครูโครงการเพชรในตมครอบคลุมประเด็นความร่วมมือเจตคติกิจกรรมการดำเนินงานแนวทางการพัฒนาปัญหาอุปสรรค

ชุดที่ 7 แบบวัดเจตคติต่อการเรียนของนิสิตฝึกหัดครูโครงการเพชรในตมครอบคลุมประเด็นหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ราย ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเอกสารและข้อมูลเชิงคุณภาพทำการวิเคราะห์จัดกลุ่มเนื้อหาและนำเสนอโดยการบรรยาย ประกอบแผนภูมิ/แผนภาพประกอบตามความจำเป็น

ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

1. กระบวนการผลิตและพัฒนานิสิตฝึกหัดครูผู้ครุมืออาชีพ โอกาสและความหวังในอนาคตของการผลิตครูในประเทศไทยกรณีศึกษา: นิสิตฝึกหัดครูโครงการเพชรในตม ในอดีตและปัจจุบันจากการศึกษาพบว่า

1.1 ด้านบริบทหรือปัจจัยแวดล้อม (Context) เกี่ยวกับหลักการและวัตถุประสงค์ของโครงการเพชรในตม ในภาพรวมพบว่า มีประโยชน์และเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นในระดับมาก

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) เกี่ยวกับหลักสูตร การศึกษาบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) ในภาพรวมพบว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก

1.3 ด้านกระบวนการ (Process) เกี่ยวกับสภาพการดำเนินการ วิธีการคัดเลือกนิสิตการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดการหอพักนิตินิยมเพชรในตม ในภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก

1.4 ด้านผลผลิต (Product) เกี่ยวกับบัณฑิตโครงการเพชรในตม ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตและผู้เกี่ยวข้อง ในภาพรวมพบว่า มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมาก

2. ปัจจัยในการจัดการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการผลิตและพัฒนานิสิตฝึกหัดครูฯ พบว่าข้อค้นพบสำคัญที่เป็นปัจจัยในการจัดการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการผลิตและพัฒนานิสิตฝึกหัดครูผู้ครุมืออาชีพ โอกาสและความหวังในอนาคตของการผลิตครูในประเทศไทยประกอบด้วยคณะกรรมการร่วมทั้ง 3 หน่วยงาน ได้แก่ สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) กระทรวงกลาโหมและกระทรวงศึกษาธิการ

3. การสังเคราะห์องค์ความรู้ของกระบวนการผลิตและพัฒนานิสิตฝึกหัดครูฯ ผู้สังคมภายนอกและคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ในสถาบันผลิตและพัฒนาครูในระดับอุดมศึกษาพบว่าข้อค้นพบที่สำคัญของกระบวนการผลิตและพัฒนานิสิตฝึกหัดครูผู้ครุมืออาชีพประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญคือ สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) และกระทรวงศึกษาธิการที่เชื่อมโยงมิติของการผลิตและการพัฒนาซึ่งกันและกัน

4. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ พบว่าการผลิตและพัฒนานิสิตฝึกหัดครูต้องมีความร่วมมือกันทั้งในเชิงนโยบายและการบริหารจัดการความร่วมมือของสาขาวิชาการประถมศึกษา กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) และกระทรวงศึกษาธิการ

อภิปรายผลการวิจัย

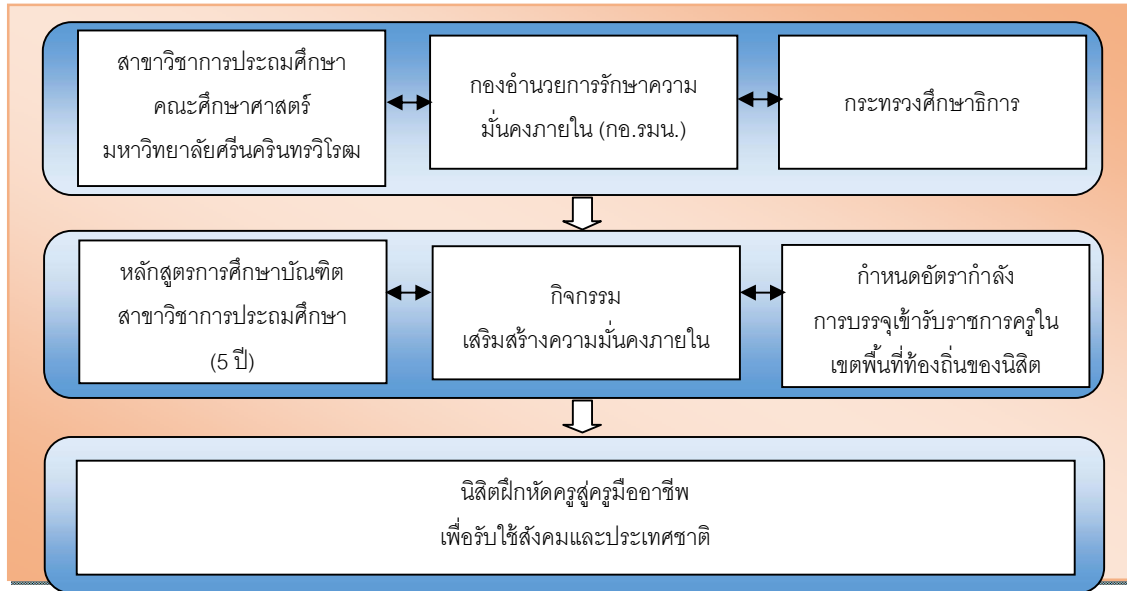
1. จากผลการศึกษาระบบการผลิตและพัฒนานิสิตฝึกหัดครูผู้ครุมืออาชีพ พบว่าด้านบริบทหรือปัจจัยแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมาก เป็นผลที่เกิดขึ้นจากความมุ่งมั่นในการดำเนินงานและความชัดเจนในการพัฒนาระบบการผลิตครูที่มีประสิทธิภาพให้ไปรับใช้สังคมไทย นอกจากนี้ รูปแบบการบริหารจัดการโครงการที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมกระบวนการผลิตและพัฒนานิสิตฝึกหัดครูผู้ครุมืออาชีพที่เป็นโอกาสและความหวัง ในอนาคตของการผลิตครูในประเทศไทยกรณีศึกษา : นิสิตฝึกหัดครูโครงการเพชรในตม ผลการศึกษาสอดคล้องกับการประเมินโครงการเพชรในตม ในช่วงปีการศึกษา 2542-2547 (รุ่นที่ 11-19) ที่ช่วยสนับสนุนข้อค้นพบข้างต้น ของ นิภา ศรีไพโรจน์ และคณะ (2548) ยังพบว่า 1) นโยบายและการวางแผนโครงการ : มีแผนและโครงสร้างการบริหารจัดการที่เป็นรูปธรรมชัดเจน และตรวจสอบได้ และมีหน่วยงานและบุคลากรที่ทำหน้าที่ประจำบริหารงานโครงการเพชรในตม โดยตรง 2) การบริหารโครงการ : มีรูปแบบการบริหารจัดการโครงการในแนวราบเพื่อลดขั้นตอนการดำเนินงานที่ไม่จำเป็น และมีระบบการจัดสรรงบประมาณและการเบิกจ่ายที่ครบถ้วน ชัดเจน และรวดเร็ว 3) การประชาสัมพันธ์ : มีการประชาสัมพันธ์ไปถึงโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่ (หมู่บ้าน อปป.) ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา ทำให้มีการเตรียมตัวของผู้สมัครได้อย่างเหมาะสม 4) การดำเนินการคัดเลือก : มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และยังคงยึดมั่นอุดมการณ์ของโครงการอย่างดี มีกระบวนการดำเนินการคัดเลือกที่ผ่านคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และมีความสามารถ ตลอดถึงมีกระบวนการสอบคัดเลือกที่หลากหลายทั้งด้านวิชาการ ความเป็นครู และการสอบสัมภาษณ์ และ 5) การจัดการเรียนการสอน : มีหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษาที่ส่งเสริม

ศักยภาพของนิสิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการปรับปรุงให้ทันสมัย และทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้นิสิตได้เรียนรู้วิชาความเป็นครูได้อย่างหลากหลายผ่านกระบวนการพัฒนาหลักสูตรกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายที่สามารถบูรณาการวิชาต่าง ๆ ที่จำเป็นในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งส่งผลให้นิสิตสามารถนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นในทุกพื้นที่และภูมิภาค เพื่อลดปัญหาความขาดแคลนครูในพื้นที่ชนบทได้เป็นอย่างดี และยังคงยกย่องได้เป็นอย่างดีว่า การฝึกหัดครูที่เป็นความหวังและโอกาสที่สามารถช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูของประเทศไทย คือ การฝึกหัดครูในสาขาวิชาการประถมศึกษา เนื่องจากเป็นสาขาวิชาที่บูรณาการศาสตร์การสอนที่นำไปประยุกต์ใช้ในการสอนได้ทุกวิชา และน่าจะเป็นความหวังและต้นแบบของการผลิตครูเพื่อรับใช้สังคมพร้อมทั้งช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้ตรงตามนโยบายของชาติได้เป็นอย่างดี

2. ปัจจัยในการจัดการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการผลิตและพัฒนานิสิตฝึกหัดครูฯ ประกอบด้วย คณะกรรมการร่วมทั้ง 3 หน่วยงาน ได้แก่ สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ต้องมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีหลักสูตรที่ดี มีครูอาจารย์ที่มีจิตวิญญาณในความเป็นครูสูงและเป็นแบบอย่างที่ดีถือเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในความเป็นครูที่ดีให้กับนิสิตกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) กระทรวงกลาโหม สนับสนุนโครงการพิเศษฝึกฝนนิสิตอย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตร ถือเป็นกำบังเพราะความรักชาติ รักแผ่นดิน บ้านเกิดเมืองนอนของนิสิตได้อย่างดีเยี่ยม และสามารถช่วยเหลือและพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนสืบสานอุดมการณ์รักษาชาติและแผ่นดินได้เป็นอย่างดีแลกระทรวงศึกษาธิการ สนับสนุนการบรรจุและแต่งตั้งให้บัณฑิตโครงการเพชรในตมได้รับราชการในท้องถิ่นที่เป็นบ้านเกิดของตนเอง

3. จากผลการศึกษาการสังเคราะห์องค์ความรู้ของกระบวนการผลิตและพัฒนา นิสิตฝึกหัดครูฯ สังคมภายนอกหรือคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ในสถาบันผลิตและพัฒนาครูในระดับอุดมศึกษาโดยเฉพาะสถาบันผลิตครู: สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) และกระทรวงศึกษาธิการที่เชื่อมโยงมิติของการผลิตและการพัฒนาซึ่งกันและกัน ดังภาพประกอบที่ 1

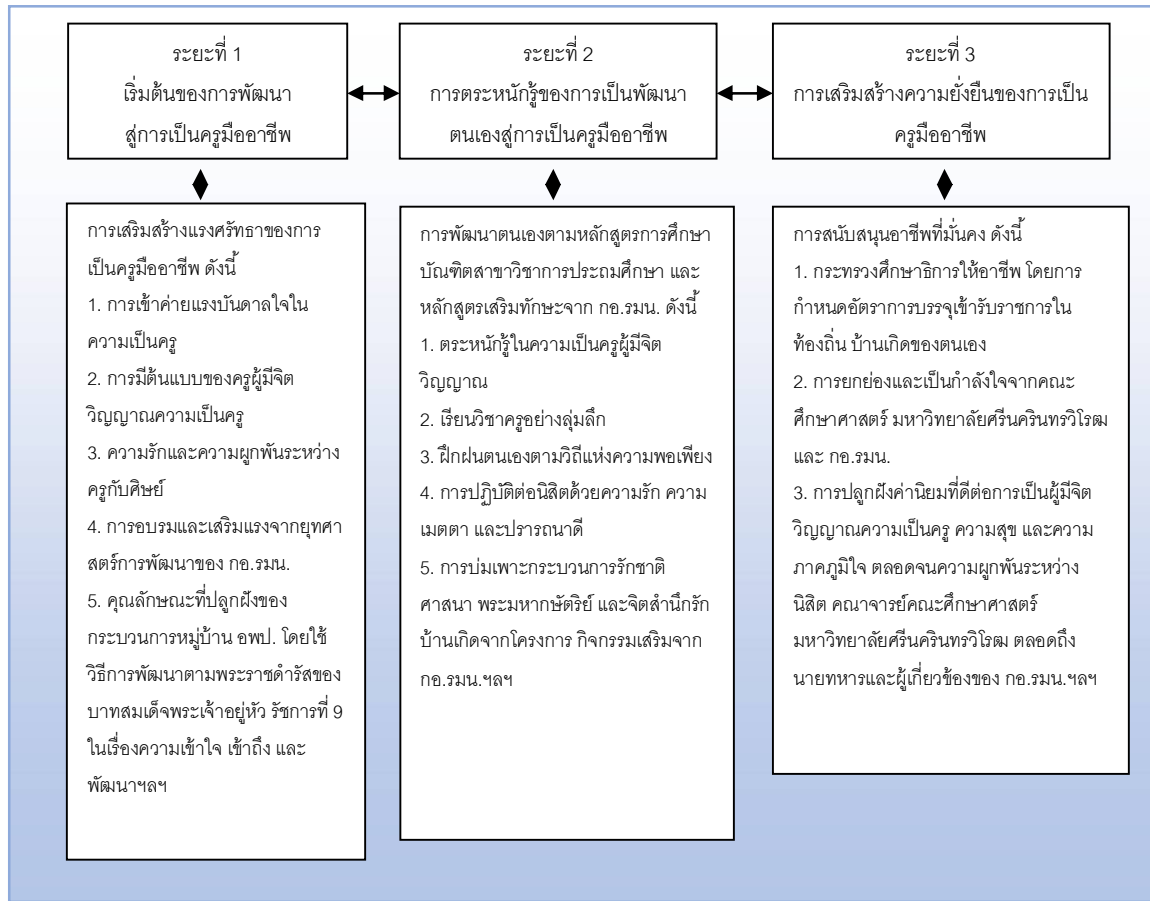
ภาพประกอบที่ 1 กระบวนการผลิตและพัฒนา นิสิตฝึกหัดครูสู่มืออาชีพ โอกาสและความหวังในอนาคตของการผลิตครูในประเทศไทยกรณีศึกษา: นิสิตฝึกหัดครูโครงการเพชร

ข้อค้นพบสำคัญดังกล่าวที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเคราะห์เอกสารข้อมูลจากการศึกษานั้น กระบวนการผลิตและพัฒนาครูที่ให้ความสำคัญกับการเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณต้องส่งเสริมการเป็นบุคคลที่มีความตระหนักรู้ในความเป็นครู ปฏิบัติตนอยู่บนวิถีแห่งความเป็นครู ฝึกกระบวนการรับใช้สังคมโดยกิจกรรมที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ. รมน.) ได้จัดเพิ่มเติม นอกเหนือจากหลักสูตรการศึกษาระดับต้น สาขาวิชาการประถมศึกษา (5 ปี) โดยปลูกฝังกระบวนการรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ส่งเสริมอุดมการณ์ และจิตวิญญาณความเป็นครู พร้อมทั้งตระหนักรู้ถึงคุณค่าในวิชาชีพครูมีความศรัทธาในวิชาชีพครูแสดง ออกถึงความรับผิดชอบต่ออาชีพครูที่ตนเองได้ศึกษาเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับ ธรรมนันทิกา แจ่มส่วง และคณะ (2555) ที่ศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ของการเป็นครูผู้มีจิต

วิญญาณความเป็นครู: การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา อาจเนื่องมาจาก การเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู นั้นต้องตระหนักรู้ในความเป็นครู ปฏิบัติตนอยู่บนวิถีแห่งความเป็นครูในการทำงานเพื่อเด็กและปฏิบัติต่อเด็กด้วยความรักและความเมตตา

นอกจากนี้ในตัวโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาระดับต้น สาขาวิชาการประถมศึกษาที่มีวิชาที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึก และคุณธรรมจริยธรรมความเป็นครูที่เป็นวิชาในการหล่อหลอมความเป็นครู และกระตุ้นสำนึกความเป็นครูที่ดีให้กับนิสิต ตลอดถึงในกระบวนการผลิตครูต้องมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หล่อหลอมให้นิสิตฝึกหัดครูเพื่อพัฒนาตนเองในความเป็นครูได้อย่างดีเยี่ยม โดยสามารถนำเสนอโครงสร้างประสบการณ์ในการหล่อหลอมของการเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณและเป็นโอกาสและความคาดหวังของประเทศไทย 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เริ่มต้นของการ

พัฒนาสู่การเป็นครูมืออาชีพ ระยะเวลาที่ 2 การตระหนักรู้ของ
การเป็นพัฒนาตนเองสู่การเป็นครูมืออาชีพ และระยะเวลาที่ 3
การเสริมสร้างความยั่งยืนของการเป็นครูมืออาชีพ
ดังภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบที่ 2 โครงสร้างในการหล่อหลอมของการเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณฯ

จากภาพประกอบ 2 สอดคล้องกับ ธรรมนันทิกา แจ่มสว่าง
และคณะ (2555) ที่ศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ของการ
เป็นครูผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู: การศึกษาเชิง
ปรากฏการณ์วิทยา สรุปว่าการพัฒนาครูให้มีจิต
วิญญาณความเป็นครูต้องเปลี่ยนแปลงสภาวะทางจิตใจ
และความประพฤติของนิสิตให้เห็นคุณค่าและ
ความสำคัญของวิชาชีพครู ต้องปลูกฝังจิตสำนึกความ
เป็นครู พัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มี
ประสิทธิภาพให้นิสิตเห็นคุณค่า ฝึกฝนตนเองในการเป็น
ครูที่ดี รักและเมตตาปรารถนาดีต่อศิษย์ เสริมสร้าง
แรงจูงใจในการเข้าสู่วิชาชีพครู ตลอดจนถึงการประกันความ

มั่นคงในการมีงานทำผ่านระบบการบรรจุและแต่งตั้งเข้า
รับราชการเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงในการดำเนิน
ชีวิต และฝึกฝนความเป็นครู ศรัทธาต่อคุณค่าของวิชาชีพ
ครูที่มีจิตสำนึกและห่วงใยบ้านเกิด เข้าใจตนเอง เข้าถึง
คุณค่าของตนเองมากกว่าคุณค่าทางวัตถุด้วยจิต
วิญญาณความเป็นครู เป็นโอกาสและความหวังของการ
ผลิตครูไทยในอนาคตที่เป็นแบบอย่างในการผลิตครูที่
มีอัตลักษณ์ที่ดี (Good Character) มีคุณธรรม จริยธรรม
ใจกว้าง มีเมตตา โดยประยุกต์สู่กระบวนการในการดำรง
ซึ่งจิตวิญญาณความเป็นครูให้เกิดความร่วมมือในการ
ผลิตและพัฒนาครูในอนาคตซึ่งถือเป็นความสุขและ

ความภาคภูมิใจที่สะท้อนกลับในรูปของโอกาสและความหวังในการพัฒนาครูต่อไป

4. จากผลการศึกษาในส่วนของการข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากการศึกษาพบว่าการผลิตและพัฒนาผลิตฝักหัดครูการเพชรในตมครั้งนี้ มีทัศนคติและมุมมองของการอภิปรายในประเด็นของข้อเสนอแนะของการดำเนินการผลิตครูต่อไปในอนาคต ได้แก่

4.1 ทัศนคติของข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายของกระบวนการผลิตครูในประเทศไทย โดยเฉพาะโครงการเพชรในตมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งถือเป็นโอกาสและความหวังในอนาคต อาจเนื่องมาจาก 1) คณะกรรมการดำเนินงานโครงการเพชรในตม 3 ฝ่าย มีความเชื่อและศรัทธาในกระบวนการผลิตครูโครงการเพชรในตมที่ดำเนินการมาเป็นเวลากว่า 33 ปี สามารถผลิตคนดีมีความสามารถได้อย่างมีประสิทธิภาพ และขยายผลความสำเร็จในฐานะโครงการต้นแบบการผลิตครูผู้สั่งคมไทยที่มีประสิทธิภาพ ให้หน่วยงานอื่น ๆ ได้นำไปปรับใช้ในการผลิตครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีจิตสาธารณะเพื่อสังคมส่วนร่วมและประเทศชาติในวงกว้าง ในฐานะที่เป็นผู้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่ดีให้กับประเทศชาติ 2) การกำหนดนโยบายการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ครูโครงการเพชรในตมอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อแก้ปัญหาความไม่รู้ของคนในหมู่บ้าน อพป. และการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศชาติ โดยเพิ่มโครงการบ่มเพาะประสบการณ์และการพัฒนาศักยภาพของนิสิตโครงการเพชรในตมที่จบการศึกษาให้เป็นบัณฑิตออกไปพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ทั้งทั้งด้านการเพิ่มพูนแนวคิด ยกกระดับวิชาชีพครูในด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาทักษะและเทคนิคการสอน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศ 3) ควรมีการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการในเรื่องอัตรากำลังของการบรรจุและแต่งตั้งให้ชัดเจน ตรงตามหมู่บ้านที่นิสิตอาศัยอยู่ให้ได้มากที่สุด ซึ่งถือเป็นเป้าหมายที่ชัดเจนในการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศชาติ โดยมีการสำรวจ ตรวจสอบด้านอัตรากำลังให้เป็นปัจจุบันเพื่อ

รองรับนิสิตที่จบการศึกษาในโครงการได้ปฏิบัติราชการอย่างรวดเร็ว 4) ควรปรับนโยบายด้านกระบวนการผลิตและพัฒนาครูโครงการเพชรในตม โดยเริ่มจากการทบทวนความเหมาะสมของระยะเวลาของหลักสูตรการผลิตครูที่เหมาะสมที่สัมพันธ์กับการบริหารด้านงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ โดยออกแบบและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของกระทรวงศึกษาธิการและ 5) ระบบและรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครู พบว่า หลักสูตรการผลิตครูโครงการเพชรในตมที่ใช้ฐานความคิดในการผลิตครู 5 ปี ซึ่งแตกต่างกับในยุคเริ่มต้นของโครงการที่ใช้หลักสูตรการผลิตครู 4 ปี มีผลดีและข้อจำกัดอย่างไร เพราะจะเป็นประโยชน์ทั้งด้านงบประมาณ และการใช้ครูในอนาคตเพื่อเป็นมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ของไทยในการพัฒนากระบวนการผลิตบัณฑิตครูต่อไป

4.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติและแนวโน้มการผลิตครูโครงการเพชรในตมในอนาคต แนวโน้มการผลิตครูโครงการเพชรในตมในอนาคตสามารถสรุปตามความคิดเห็นและการสังเคราะห์เอกสารต่าง ๆ สามารถสรุปแนวโน้มและแนวทางการผลิตครู ดังนี้

4.2.1 แนวโน้มในการผลิตครูโครงการเพชรในตมในเชิงระบบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) ในการผลิตครูโครงการเพชรในตม ต้องให้ความสำคัญกับการเป็นคนดี คนมีความสามารถ โดยการคัดสรรบุคคลที่เหมาะสมกับการเข้ามาเรียนรัฐวิชาชีพครู ต้องหาวิธีการคัดสรรคุณลักษณะของผู้ที่มีใจรักและศรัทธาในวิชาชีพครูมีจิตวิญญาณความเป็นครู นอกจากนี้ ยังต้องพัฒนาคุณภาพของคณาจารย์ที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนนิสิตในโครงการเพชรในตมที่เป็นแบบอย่างของผู้นำทางจิตวิญญาณในลักษณะเป็นต้นแบบของความเป็นครูและต้องพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของ กอ.รมน. ที่ต้องคัดสรรกิจกรรมที่เสริมสร้างความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ โดยต้องให้ความสำคัญในการคัดสรร

บุคลากรสายทหารที่มีความรู้ความสามารถ และมีจิตวิญญาณความเป็นครูด้วยเช่นกัน และต้องพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ไม่ละทิ้งอุดมการณ์ของผู้ก่อตั้งโครงการเพชรในตมให้มั่นคงต่อไป 2) กระบวนการ (Process) ในการผลิตครูโครงการเพชรในตม ควรมีการเพิ่มเติมกิจกรรมที่ปฏิบัติในแหล่งเรียนรู้ให้มากขึ้น โดยเฉพาะโครงการที่เกิดจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชการที่ 9 โดยเน้นกิจกรรมที่เสริมสร้างปัญญาในเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง และปรับกระบวนการเรียนการสอนให้ทันสมัยได้เรียนรู้เรื่องราวในชุมชน ค่ายเรียนรู้ธรรมชาติ พบประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สำนึกในความมีบุญคุณของท้องถิ่นที่ให้โอกาสทางการศึกษาเพื่อพัฒนาบ้านเกิดมากกว่าการไขว่คว้าหาความก้าวหน้าของตนเองในเชิงวัตถุนิยมและคุณวุฒิทางการศึกษาที่มากเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2558, น.93) ที่นำเสนอแนวโน้มการผลิตครูในอนาคตในด้านกระบวนการ สรุปได้ว่า ในการผลิตครู ต้องผลิตครูตามความต้องการของประเทศชาติ มีความเหมาะสมทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ มีการคิดวางแผนเป็นระบบ ตั้งแต่การเตรียมนิสิต การจัดระบบนิเทศ การคำนึงถึงสภาพที่ฝึกประสบการณ์ ซึ่งอาจไม่ใช่เฉพาะโรงเรียนเท่านั้น แต่เพิ่มแหล่งฝึกประสบการณ์ กระบวนการเรียนการสอนของคณาจารย์ต้องลดบทบาทการสอน ทำหน้าที่เป็นกระบวนการ (facilitator) ลดการบรรยายในชั้นเรียน ใช้สื่อเทคโนโลยีในการค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ใช้กระบวนการกลุ่ม การจัดการเรียนรู้ การฝึกจับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ฝึกทักษะการสื่อสารเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพครูและการดำรงชีวิต เสริมประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนของนิสิตตั้งแต่ปีที่ 1 จนจบหลักสูตรการศึกษา จัดกิจกรรมให้นิสิตโครงการเพชรในตมได้เรียนรู้นอกชั้นเรียน นอกสถานที่ให้มากขึ้น ทั้งการเรียนรู้ในชุมชน เรียนรู้ธรรมชาติประชาชน

ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดกิจกรรมร่วมกันนอกสถานที่ ในเวลาที่เหมาะสม เช่น ค่ายอาสาศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อม จัดตารางเรียนให้เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลและเนื้อหาสาระ ปฏิบัติจิตวิญญาณของความเป็นครู สร้างครูให้มีหัวใจเป็นมนุษย์ 3) ด้านผลผลิต (Output) ในการผลิตครูโครงการเพชรในตม ผลผลิตที่ควรจะต้องเกิดขึ้นกับนิสิตที่ถือเป็นโอกาสและความหวังในอนาคตของการผลิตครูในประเทศไทย ควรมีเป้าหมายที่เป็นไปตามอุดมการณ์ของผู้ก่อตั้งโครงการที่มุ่งหวังพัฒนาบุคลากรในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง ซึ่งทุกคนดำรงท่าทีไกลความเจริญและส่อแหลมต่อความมั่นคงของชาติ ให้มีความรู้ความสามารถไปเป็นครูปลະผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นที่ตนเองมีภูมิลำเนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เพื่อหยุดยั้งการบ่อนทำลายความมั่นคงของชาติได้อย่างถาวรตลอดไป อีกทั้งสามารถแก้ปัญหาการขาดผู้นำสังคมอันเนื่องมาจากการย้ายกลับภูมิลำเนาเมื่อปฏิบัติงานครบตามเกณฑ์ที่ราชการกำหนด (ชำนาญแสงแก้ว, 2541, น. 9-10) ซึ่งถือเป็นลักษณะเด่นที่สำคัญของโครงการเพชรในตม ที่เป็นต้นแบบให้กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการโครงการในลักษณะนี้ อาทิ โครงการครูทายาท โครงการบัณฑิตครูคืนถิ่น โครงการการผลิตครูพันธุ์ใหม่ โครงการครูมืออาชีพ โครงการครูสหกิจ โครงการส่งเสริมการผลิตครูที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ (สควค.) ซึ่งโครงการเหล่านี้เกิดจากสภาพการณ์ของการแก้ปัญหาทางด้านสังคมเฉพาะด้าน จึงขาดความยั่งยืน ดังนั้น จึงควรสนับสนุนเผยแพร่โครงการเพชรในตมให้เป็นต้นแบบของการผลิตครูในอนาคตที่จะช่วยเสริมสร้างการผลิตครูต้นแบบของความดีงาม ประกอบด้วย “ความรู้คู่คุณธรรม บวรรากฐานของความพอเพียง” ซึ่งถือเป็นความหวังและอนาคตที่สำคัญในการผลิตครูของประเทศไทย

4.2.2 แนวโน้มในอนาคตเพื่อการปรับปรุงพัฒนาโครงการให้เข้มแข็งและยั่งยืนนั้น ควรมี

ลักษณะดังนี้ 1) คณะกรรมการดำเนินงานโครงการเพชรในตม ควรพิจารณาในการทำงานที่แน่นอน เพื่อความชัดเจนในการประสานงาน หรืออาจจะมีการส่งต่องานหรือมอบหมายงานอย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 2) ควรมีการติดตามหลังจากจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีไปแล้วอย่างน้อย 1 ปี เพื่อเป็นที่เล็งเห็นในการดำเนินชีวิตและประสบการณ์ในฐานะครูผู้ช่วยที่ดี และเพิ่มประสิทธิภาพในการปรับตัวในการทำงานให้มีความเข้มแข็งในอุดมการณ์ความเป็นครูที่พร้อมจะเสียสละตนเองเพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตนและการประชาชนที่เสริมสร้างความมั่นคงภายในที่มีประสิทธิภาพ 3) ควรมีการปรับปรุงทบทวนเกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนที่เรียนดี และมีฐานะยากจนที่มีรายได้ครัวเรือน 200,000 บาทต่อปี ในหมู่บ้าน อพป. เหมาะสมดีมาก เนื่องจากเป็นการเพิ่มโอกาสให้กับผู้มีรายได้น้อยให้มีโอกาสเปลี่ยนฐานะทางสังคมโดยใช้การศึกษานำ และควรมีการปรับเกณฑ์การคัดเลือกที่ให้ความสำคัญกับคะแนน GAT/PATS ที่สูงเกินไปจากเกณฑ์ การสอนคะแนน 50/50 โดยปรับเกณฑ์การสอนเป็นคะแนน 40/40 และเพิ่มคะแนนจากการสอบสัมภาษณ์โดยตรง พร้อมทั้งการเสนอแฟ้มผลงานของนักเรียนที่สมัครเข้าร่วมโครงการเพชรในตมสำหรับพิจารณาเพิ่มเติม 4) ด้านบริบทควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการเพชรในตมให้นักเรียนในหมู่บ้าน อพป. ได้ทราบหลักการ จุดมุ่งหมายของโครงการเพชรในตมอย่างทั่วถึง เพื่อให้นักเรียนในหมู่บ้าน อพป. ที่มีคุณสมบัติได้มีโอกาสสมัครสอบคัดเลือกอย่างทั่วถึง โดยให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) กระทรวงกลาโหม ส่งกำลังพลในหน่วยงานดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องในพื้นที่โดยตรง พร้อมทั้งสังเกตนักเรียนในหมู่บ้าน อพป. ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การสมัคร เพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณสมบัติที่ดีที่สุดร่วม เพื่อเป็นการช่วยในการกลั่นกรองอีกบริบทหนึ่ง 5) การให้นิสิตในโครงการเพชรในตมได้เรียนในสาขาวิชาการประถมศึกษาที่มีความเหมาะสมดีแล้ว เนื่องจากพื้นที่

ที่นิสิตจะออกไปปฏิบัติหน้าที่ส่วนใหญ่เป็นหมู่บ้านที่ทุรกันดาร ยากจน ดังนั้น การเรียนในสาขาวิชาการประถมศึกษาจะช่วยในการพัฒนาการศึกษาได้อย่างเหมาะสมเพราะสามารถจัดการเรียนรู้ได้ทุกสาระวิชา มากกว่าจะจัดเฉพาะวิชาเอกเฉพาะแต่เพียงอย่างเดียว 6) กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความหลากหลายและเหมาะสมดี แต่อาจปรับกิจกรรมหรือเพิ่มเติมกิจกรรมให้ทันสมัยเหมาะสมกับบริบทของสังคมปัจจุบัน เช่น กิจกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กิจกรรมที่เสริมสร้างผู้ประกอบการไทยแลนด์ 4.0 ที่บูรณาการศาสตร์พระราชา (เศรษฐกิจพอเพียง) ในเชิงปฏิบัติที่เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน 7) โครงการเพชรในตมควรได้รับการสนับสนุนอัตราค่าเล่าเรียนเพิ่มขึ้น เนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการของสังคม ท้องถิ่นที่มีความจำเป็นในเรื่องความมั่นคงภายในได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ ในหมู่บ้าน อพป. บางแห่งยังขาดแคลนครูที่ดีที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาท้องถิ่น และช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างภาครัฐและประชาชน โดยใช้การศึกษานำเพื่อการพัฒนา และ 8) การสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนในโครงการเพชรในตมมีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากความเข้าแข่งขันและคุณภาพของโครงการ ดังนั้น จึงควรเสนอภาครัฐในระดับสูงเพื่อเสนอเป็นโครงการฝึกหัดครูต้นแบบในระดับชาติ เพื่อให้หน่วยงานอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและส่วนร่วมรับผิดชอบในการผลิตและพัฒนาครูได้นำไปประยุกต์ใช้ในเชิงปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อพัฒนาคุณภาพครูไทยในอนาคตนอกจากนี้ กระบวนการผลิตพัฒนาครูมืออาชีพโครงการเพชรในตม เมื่อวิเคราะห์ในอุดมการณ์ที่แท้จริงแล้ว ผู้วิจัยพบว่า การดำเนินโครงการเพชรในตมตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นการศึกษาที่เป็นธรรมชาติที่ทุกฝ่ายร่วมมือกันในการพัฒนานิสิตให้เป็นผู้มีความประพฤติที่ถูกต้อง จิตใจที่ดีงามและปัญญาที่เฉียบแหลมในลักษณะที่เป็นการศึกษาเชิงพุทธศาสตร์ ที่ท่านศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี ได้นำเสนอไว้เป็นหลักปรัชญาการศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่เชื่อมโยงกับคำสอนอันล้ำค่าของพระพุทธเจ้าที่ไม่เคย

ล้ำสมัย ช่วยให้เกิดความเรียบง่ายในตัวนิสิตโครงการเพชรในตม ทำให้มีสติมีชีวิตที่มีคุณภาพและคุณค่า (กิตติชัย สุธาสิโนบล, 2558) สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีเป้าหมาย คือ มีความเห็นที่ถูกต้อง มุ่งมั่นในการศึกษาให้ความสำคัญเกี่ยวกับวินัยในตนเป็นโอกาสและความหวังของการฝึกหัดครูไทยอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านบริบทเกี่ยวกับหลักการและวัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสมและความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นดี แต่ในช่วงระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาไทยในปัจจุบันมีความคาดหวังว่า โครงการเพชรในตมเป็นโครงการที่มีลักษณะพิเศษที่ผู้เข้าร่วมโครงการจะได้บรรจุเข้ารับราชการ ซึ่งเป็นสิ่งที่กระตุ้นแรงจูงใจให้ปรับเปลี่ยนโครงการโดยขยายผู้มีสิทธิสมัครเข้าร่วมโครงการมากขึ้น เพื่อจะได้คนเก่งและตัวเลือกที่มีความสามารถมากขึ้น แต่ในความเป็นจริงผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องยึดมั่นใจจุดยืนในหลักการและจุดประสงค์ของโครงการอย่างมั่นคงว่า โครงการเพชรในตมเป็นโครงการที่สนับสนุนให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในพื้นที่ที่เป็นหมู่บ้าน อพ.ป. ที่มีความยากจน ให้ได้รับการศึกษาเพื่อให้มีโอกาสเปลี่ยนแปลงฐานะทางสังคม และเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศชาติต่อไป โดยไม่เอนเอียงจุดยืนของโครงการเพชรในตมไปตามกระแสวัตถุนิยมที่มองเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวมเพื่อเป็นแนวทางการผลิตและพัฒนาครูที่ดีในอนาคต และช่วยเพิ่มครูดีในสังคมให้มากขึ้น

2. ด้านปัจจัยนำเข้าในด้านหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาที่นิสิตโครงการเพชรในตมใช้ศึกษาในปัจจุบันนั้น มีหลายฝ่ายได้เสนอว่า ควรเพิ่มสาขาวิชาเอกอื่น ๆ ให้มีนิสิตได้เลือกศึกษาเพิ่มขึ้นแต่เมื่อมองถึงหลักการและจุดประสงค์ของโครงการเพชรในตมอย่างถ่องแท้จะพบว่าข้อเสนอดังกล่าวเป็นข้อเสนอที่เป็นความคิดเห็นที่คลาดเคลื่อนตามกระแสสังคมที่คาดหวังในกระแสการพัฒนาประเทศที่เน้นความเก่งในด้านใดด้าน

หนึ่งโดยเฉพาะ เนื่องจากนิสิตที่จบการศึกษาในสาขาการประถมศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปใช้แก้ปัญหาในท้องถิ่นได้จริง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องความขาดแคลนครูผู้สอนที่สามารถจัดการเรียนรู้ได้ทุกวิชา สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของสาขาวิชาการศึกษา ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนาครูประถมศึกษา ควรให้ความสำคัญในการยกย่องครูประถมศึกษาที่เป็นศิษย์เก่าภายใต้โครงการเพชรในตมที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูให้ได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติออกสู่สังคม เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติหน้าที่ครูประถมศึกษา และเป็นต้นแบบของนิสิตฝึกหัดครูโครงการเพชรในตมในการเสริมสร้างจิตวิญญาณความเป็นครูของแผ่นดินที่เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องการเสียสละ ท่วมเทเพื่อเด็กและเยาวชนและท้องถิ่นของตนและความมั่นคงของชาติต่อไป

3. ด้านกระบวนการควรมีการปรับปรุงและพัฒนาในเรื่องของการรับสมัครนิสิต กำหนดคุณสมบัติของการรับนิสิต กำหนดสถานที่สอบคัดเลือกในส่วนภูมิภาคโดยการคัดเลือกสถานที่สอบที่สะดวกกับการเดินทางของนักเรียน คำนึงถึงค่าใช้จ่ายของนักเรียนในการเดินทางมาสอบให้มาก เป็นต้น

นอกจากนี้ ควรมีการวิเคราะห์และปรับปรุงสัญญาต่าง ๆ ที่ทำไว้ในอดีตให้มีความทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจสำหรับบุคคลที่จะเข้าร่วมโครงการให้เข้าใจอย่างชัดเจนโดยเฉพาะจุดมุ่งหมายที่แท้จริง โดยให้ความคิดเห็นที่น่าสนใจ คือมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นผู้เจียรนัยเพชร กอ.รมน. เป็นผู้คัดเลือกเพชรในตม กระทรวงศึกษาธิการให้อาชีพที่มั่นคงสำหรับเพชรที่เจียรนัยให้งดงามแล้วซึ่งน่าจะเป็นโอกาส และความมุ่งหวังของกระบวนการผลิตครูที่มีคุณภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปต่อยอดการพัฒนากระบวนการผลิตและพัฒนาครูมืออาชีพ โดยเน้น

เจาะลึกไปที่รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับนิสิตฝึกหัดครูทั่วประเทศให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมไทย

2. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบและวิธีการผลิตครูที่ต่อเนื่องและสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยยุคปัจจุบัน และการวิจัยด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในคณะศึกษาศาสตร์และคณะครุศาสตร์เพื่อยกระดับการผลิตครูที่มีประสิทธิภาพ

3. ควรมีการศึกษากระบวนการบ่มเพาะสมรรถนะความเป็นครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูในอนาคต

4. ควรศึกษาบริบทของการปฏิบัติงานของครูโครงการเพชรในตมในพื้นที่การดำเนินงานที่แตกต่างกันตามภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของครูมืออาชีพที่อ้าวงไว้ซึ่งจิตวิญญาณความเป็นครู

5. ควรมีการศึกษาอนาคตภาพของการผลิตพัฒนา และใช้ครูไทยที่มีประสิทธิภาพเพื่อเสนอแนะเป็นนโยบายทางการศึกษาต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยอย่างดียิ่งจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2559

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). *การฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรม : ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือกรมวิชาการ.
- กิตติชัย สุธาสิโนบล. (2554). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ศษ111 จิตสำนึกและจรรยาบรรณวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กิตติชัย สุธาสิโนบล. (2558). *การจัดการเรียนการสอนแบบพุทธะ เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน*. กรุงเทพฯ: คอมเมอริเชียลเว็ลด์มีเดีย.
- กิติมา ปรีดีดิกลง และคณะ. (2538). *รายงานการประเมินผลโครงการเพชรในตม*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- โกศล มีคุณ. (2551). "การวิจัยเชิงปริมาณที่เสริมด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ". *วารสารพัฒนาสังคม*, 10(1) หน้า 27-40
- เชียรศรี วิวิธสิริ. (2543). *การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการเพชรในตม ปีการศึกษา 2540-2541*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชำนาญ แสงแก้ว. (2541). *การบริหารโครงการเพชรในตม*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณฤมล ประภัสสร. (2547). *ปัญหาและความต้องการของนิสิตเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของหอพัก โครงการเพชรในตม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. (ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ณัฐสุภรณ์ หลาวทอง และ ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ. (2553). *การพัฒนาแบบวัดจิตวิญญาณความเป็นครู*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์

- ธรรมนันท์กานา แก้วสว่าง และคณะ. (2555). ประสบการณ์ของการเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู : การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา. กรุงเทพฯ: วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 18(1).
- นิภา ศรีไพโรจน์ และคณะ. (2547). รายงานการวิจัยการประเมินโครงการเพชรในตม ในช่วงปีการศึกษา 2542-2547 (รุ่นที่ 11-19). กรุงเทพฯ: ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิทยากร เชียงกูล. (2550). สภาวะการศึกษาไทยปี 2549/2550 การแก้ปัญหาและการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นระบบของคหกรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สาโรช บัวศรี. (2543). รวมบทความและงานเขียนศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี การศึกษาปรัชญาการศึกษา ประชาธิปไตย และจริยธรรม. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น 2544.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). รายงานผลการศึกษาศถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- อาภา จันทรสกุล และคณะ. (2553). การพัฒนาจิตวิญญาณเกิดในครูและผู้บริหารที่มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์
- อุดมพร อมรธรรม. (2549). ปรัชญาการศึกษาในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว.
- อำนาจ วัดจินดา. (ม.ป.ป.). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. วารสารดำรงราชานุภาพ, 7(22), 24-28.
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. ราชกิจจานุเบกษา. 121(79 ก). 21 ธันวาคม 2547, หน้า 3.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (19 สิงหาคม 2542). ราชกิจจานุเบกษา. 116(74 ก). หน้า 1-114.
- ชาย โปธิสิตา. (2547). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- นิศา ชูโต. (2540). การวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ็น.การพิมพ์.
- ปราณี โปธิสุข. (2546). "การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม: ประสบการณ์จากภาคสนาม". วารสารวิธีวิทยาการวิจัย 16(3): 456-472.
- Bailey, C. A. (2007). *A guide to qualitative field research*. 2nd ed. Thousand Oaks, California: Sage.
- Bendura A. (1981). *Social learning theory*. Englewood Cliff, New York: Macmillan, Co., Inc.
- Clarke, J. h. (1990). *Patterns of thinking: integrating learning skills in content teaching*. Boston: Allyn and Bacon.
- Gubrium, J. F. and Silverman, D. (2007). *Qualitative research practice*. Thousand Oaks, California: Sage.
- Lichtman, Marilyn. (2006). *Qualitative research in education: a user's guide*. Thousand Oaks, California: Sage.
- Stufflebeam Daniel L. (1973). *Education evaluation and decision making in education theory and practice*. California: Wadsworth.
- Wiersma, W. (2000). *Research methods in education: an introduction*. 7th ed. MA: A Pearson Education Company.
- Willis, J. W. (2007). *Foundation of qualitative research: interpretive and critical approaches*. Thousand Oaks, California: Sage.